

Strategický plán rozvoje města Moravská Třebová 2007 – 2020

Průzkum podnikatelského sektoru

Vypracoval:

AQE advisors, a. s.

Aktualizace:

Leden - únor 2008

Obsah:

1.	Úvod	3
1.1.	Obecné souvislosti	3
1.2.	Podnikatelské prostředí ve městě.....	3
1.3.	Cíl	4
2.	Výběr metody sběru dat.....	5
2.1.	Návrh dotazníku	5
2.2.	Metodika výběru respondentů	5
2.2.1.	Zvolený postup oslovování dotazovaných	5
2.2.2.	Návratnost.....	6
3.	Struktura podnikatelů	7
3.1.	Základní údaje.....	7
3.2.	Struktura společností podle odvětví.....	7
3.3.	Počet poboček	7
3.4.	Struktura podnikatelů podle počtu zaměstnanců	8
3.5.	Právní forma podnikatelských subjektů	8
3.6.	Management kvality	8
3.7.	Lokalizace zákazníků	9
3.8.	Lokalizace dodavatelů	9
3.9.	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců	9
3.10.	Očekávaný vývoj v roce 2008.....	10
4.	Lidské zdroje	11
4.1.	Změny v počtu zaměstnanců v uplynulém roce	11
4.2.	Dostupnost pracovní síly	11
4.3.	Důsledek nedostatku kvalifikované pracovní síly	12
4.4.	Hodnocení kvalifikace zaměstnanců.....	13
5.	Podmínky rozvoje podnikání.....	14
5.1.	Faktory ovlivňující podnikání	14
5.2.	Oblasti vyžadující zlepšení	15
5.3.	Rozhodující faktory pro podnikání	17
5.4.	Pobídky k podnikání	17
6.	Evropská a národní Dotační politika	19
6.1.	Monitoring dotační politiky	19
7.	Spokojenost s výkonem veřejné správy	21
8.	Dodatečné specifické otázky.....	22
9.	Závěr	23
9.1.	Charakteristický podnikatel Moravské Třebové	23
9.2.	Návrhy na zlepšení.....	24

1. ÚVOD

1.1. Obecné souvislosti

Ekonomický potenciál a výkonnost podnikání jsou jedním z hlavních pilířů, které určují míru blahobytu, samostatnosti i atraktivity lokality a přímo působí na úroveň kvality života ve městě a tím i spokojenost obyvatel města.

Podnikatelské subjekty nabízejí možnost pracovního uplatnění místních obyvatel, investují nejen do rozvoje vlastního podnikání, ale často také do souvisejících obslužných služeb. Spolupodílí se na formování tváře města díky výstavbě nebo renovaci svých nemovitostí pro svá sídla nebo výrobu, a to v prostředí obytné i podnikatelské zóny.

Podnikatelský sektor je i jedním ze zdrojů finančních příjmů rozpočtu města v podobě sdílených daní z celostátního hrubého výnosu daní, které jsou do jisté míry určovány také dle počtu zaměstnanců registrovaných u ekonomického subjektu se sídlem na území města.

Ekonomické subjekty jsou většinou také potencionálními zdroji znečišťování životního prostředí a je třeba zajistit dohled nad dodržováním zákonem nastavených limitů. V jejich rukou leží odpovědnost za ochranu životního prostředí, dodržování povolených úrovní emisí a imisí, míry hlučnosti a prašnosti. Svým podnikáním nesmí ohrozit rozmanitost místní fauny a flory nebo narušit lokální ekosystémy.

Ze všech těchto důvodů je zcela patrný zásadní vliv této skupiny veřejnosti na kvalitu života místních obyvatel. V rámci aktualizace Strategického plánu rozvoje města Moravská Třebová proběhl v lednu 2008 již druhý průzkum podnikatelských subjektů ve městě s cílem získat odpovědi týkající se současné ekonomické situace, identifikace významných faktorů ovlivňujících možnosti rozvoje podnikání, ale také zjišťování spokojenosti s prací s Městského úřadu Moravská Třebová.

1.2. Podnikatelské prostředí ve městě

Město Moravská Třebová je součástí Pardubického kraje, jehož HDP je z 79% tvořeno 6ti odvětvími, v nichž má zpracovatelský průmysl rozhodující postavení. Podíl zpracovatelského průmyslu na tvorbě HDP kraje činí 31,5%, což je o 5,6% více, než celorepublikový průměr.

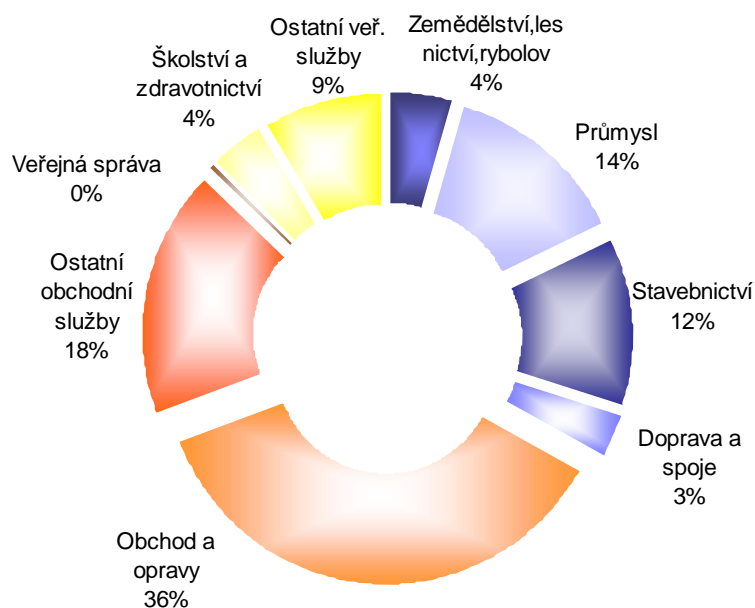
V Moravské Třebové bylo k 1. 1. 2008 registrováno 1950 podnikatelských subjektů, z nichž 1 621 představují fyzické subjekty (83% všech ekonomických subjektů) a 329 právnických osob (17%).

Z historického pohledu byla Moravská Třebová vždy spjata s textilní výrobou, která nebyla přerušena ani zestátněním po druhé světové válce. Významným zaměstnavatelem v kraji byl také primární sektor, především zemědělství, které však v 90. letech 20. století prošlo, spolu s dalšími podniky, značnou restrukturalizací.

Počátek 21. století spojený s otevřením průmyslové zóny vytvořil vhodné podmínky pro vstup nových investorů. Odvětvová struktura podnikatelských subjektů zaznamenala změny. Ekonomické subjekty v Moravské Třebové se zaměřují především na poskytování služeb v oblasti obchodu a oprav (54% subjektů), kde se angažují především fyzické osoby v rámci služeb občanské vybavenosti. Právnické osoby jsou zaměřeny na oblast průmyslu (14% všech subjektů) a stavebnictví (12%).

Graf č. 1 Struktura ekonomických subjektů dle OKEČ k 1. 1. 2007

Zdroj: ČSÚ

Subjekty podnikající na území města patří do kategorie malých a středních podniků, velký podnik představuje textilní firma HEDVA, a. s.

1.3. Cíl

Průzkum si klade za cíl zjistit současnou ekonomickou situaci u obchodních společností se sídlem registrovaným na území města Moravská Třebová nebo s provozy či pobočkami větších společností, jejichž sídlo je mimo území města.

Smyslem průzkumu bylo seznámit se s názory podnikatelů na podmínky k podnikání na území města. Výsledky výzkumu slouží jako jeden z podpůrných zdrojů informací pro sestavení Akčního plánu v rámci aktualizace Strategického plánu města Moravská Třebová – vize 2020.

Cíle práce jsou:

1. Získat data o podnikatelských subjektech.
2. Poznat názory, problémy a získat podněty pro zlepšení od těch, kteří na území města realizují svou podnikatelskou činnost.
3. Sdělit zástupcům města názory podnikatelů a zapracovat je do Akčního plánu Strategického plánu města Moravská Třebová – vize 2020.

2. VÝBĚR METODY SBĚRU DAT

Jako nejvhodnější forma získávání údajů byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Šetření proběhlo formou řízeného osobního rozhovoru u největších zaměstnavatelů obchodních společností majících sídlo nebo provozovnu na území města Moravská Třebová.

Podnikatelské subjekty byly telefonicky 3x upozorněny na probíhající průzkumu a požádány o vyplnění elektronické šablony dotazníku. V polovině termínu pro odevzdání vyplněného dotazníku byli podnikatelé opětovně obesláni elektronickou žádostí o vyplnění, spolu s přiloženým elektronickým dotazníkem.

2.1. Návrh dotazníku

Dotazník byl rozčleněn do následujících **šesti základních oblastí**:

- Základní informace o podniku (typ vlastníka, počet poboček, zacílení produkce)
- Podnikatelská činnost (hospodářský výsledek, průměrná mzda zaměstnanců)
- Zaměstnanci (počet zaměstnanců v příštím roce, otázka absolventů, dopad nedostatku požadovaných profesí)
- Hodnocení podmínek pro podnikání (faktory ovlivňující podnikání, kladné stránky podnikání, doporučení ke zlepšení)
- Dotační politika (projektové žádosti a realizace projektu, sběr informací)
- Hodnocení veřejné správy (vč. vlastního návrhu konkrétních kroků, které by Městský úřad mohl podniknout pro podporu podnikatelské činnosti ve městě)

V rámci těchto základních oblastí bylo dále definováno **34** konkrétních otázek s nabídkou odpovědí a jednou otevřenou otázkou.

2.2. Metodika výběru respondentů

Průzkum podnikatelských subjektů ve městě byl zaměřen především na právnické osoby, kterých je na území města dle sídla registrováno k 1. 1. 2008 329 (údaj Českého statistického úřadu)

Seznam podnikatelských subjektů byl vytvořen na základě sběru dat z dostupných elektronických databází jako je Administrativní registr ekonomických subjektů, registr na webových stránkách města, www.pardubice-firmy.cz, www.firmy.cz, www.abcfirmy.cz a webové stránky konkrétních subjektů.

2.2.1. Zvolený postup oslovování dotazovaných

1. Telefonická výzva dotazovaných k vyplnění dotazníku (3x).
2. Elektronické zaslání dotazníku osloveným subjektům, u nichž byly získány emailové adresy.

Z dostupných zdrojů byl získán soubor **204** subjektů, z nichž však pouze u **82** byly zjištěny kontaktní údaje v podobě telefonu nebo emailu. Tito podnikatelé byli telefonicky nebo osobně vyzváni k vyplnění dotazníků. Respondenti byli informováni o realizaci Strategického

plánu města a snaže získat podnětné informace od podnikatelských subjektů ve městě. Na základě jejich souhlasu se zasláním elektronické šablony dotazníku jim byla anketa předána.

Se **14** subjekty nebylo možné se telefonicky nebo prostřednictvím emailu zkontaktovat z důvodu opětovného nezastižení nebo vracení emailů. **3** subjekty přímo odmítly se ankety zúčastnit.

Ve výsledku byl průzkum realizován formou elektronického dotazníku (33 subjektů), nebo osobního rozhovoru (16 subjektů) se **48** podnikatelskými subjekty. Při osobních rozhovorech byla diskuse vedena jak významnými představiteli města (JUDr. Izákem, Ing. Mačátem, Ing. Netolickým) tak i zástupcem zpracovatelské společnosti AQE advisors, a. s. (Ing. Kašpárkovou).

2.2.2. Návratnost

Z celkem 51 oslovených subjektů bylo vyplněno **32** dotazníků, což znamená **návratnost 63%**. Pokud bychom uvažovali o **48** podnikatelích, kteří přislíbili spolupráci, činila by návratnost **67%**.

3. STRUKTURA PODNIKATELŮ

3.1. Základní údaje

Průzkumu se zúčastnilo 32 podnikatelských subjektů, především obchodních společností, se sídlem na území města Moravská Třebová. Šest podnikatelských subjektů má své sídlo registrováno mimo území Moravské Třebové (4 v Praze, 1 v Lanškrouně, 1 v Jaroměřicích), nicméně se jedná o společnosti většího významu vzhledem k počtu pracovních míst nebo velikosti obrátu, a proto byly tyto subjekty do průzkumu zahrnuty také.

Mezi analyzovanými subjekty se nachází pouze 1, který byl založen před rokem 1990. Jedná se o společnost Terana s. r. o., která se jako bývalá PREFA Pardubice může chlubit svou historií již od roku 1937. Ostatní společnosti byly založeny ve dvou výraznějších vlnách. První přišla na počátku 90. let minulého století. Druhá pak mezi lety 2000 - 2003. Nejvíce analyzovaných firem bylo založeno v roce 1992. Průměrný existenční věk těchto společností je 13 let.

3.2. Struktura společností podle odvětví

Největší zastoupení analyzovaných společností je v oblasti zpracovatelského průmyslu (50% subjektů), který je nejsilnějším odvětvím průmyslu ve městě. Druhou nejsilnější pozici zaujímaly subjekty poskytující služby v oblasti obchodu a oprav motorových vozidel (16%). Třetí skupina je tvořena společnostmi podnikajícími v oblasti stavebnictví (9%).

Rozložení respondentů do jednotlivých odvětví odpovídá struktuře ekonomických subjektů ve městě dle údajů Českého statistického úřadu. Při celkovém pohledu (právnícké a fyzické osoby) je nejvyšší zastoupení subjektů v oblasti obchodu a obslužných služeb z důvodu vysokého počtu fyzických osob ve struktuře podnikatelských subjektů.

Tabulka č. 1 Struktura podnikatelských subjektů dle odvětví

Obor činnosti podle OKEČ	Průzkum	
	Celkem	% podíl
Zemědělství	1	3,13%
Zpracovatelský prům.	16	50,00%
Výr. a rozv. elektř. vody a plynu	1	3,13%
Stavebnictví	3	9,38%
Obchod, opravy mot.voz. a výr. pro osob.spotř.	5	15,63%
Ubytování a pohostinství	2	6,25%
Doprava a spoje	2	6,25%

3.3. Počet poboček

Pouze na území samotného města podniká bez další pobočky 59% subjektů. 35% subjektů nabízí své služby nebo vyrábí ještě v jiné lokalitě České republiky. Nejčastěji tyto subjekty zajišťují svou činnost prostřednictvím jedné pobočky (4 případy), 3 subjekty prostřednictvím dvou poboček a další 2 prostřednictvím tří poboček. Dva subjekty dokonce realizují svůj předmět podnikání ve čtyřech a pěti pobočkách.

Pobočky nebo ředitelství v zahraničí mají 2 respondenti.

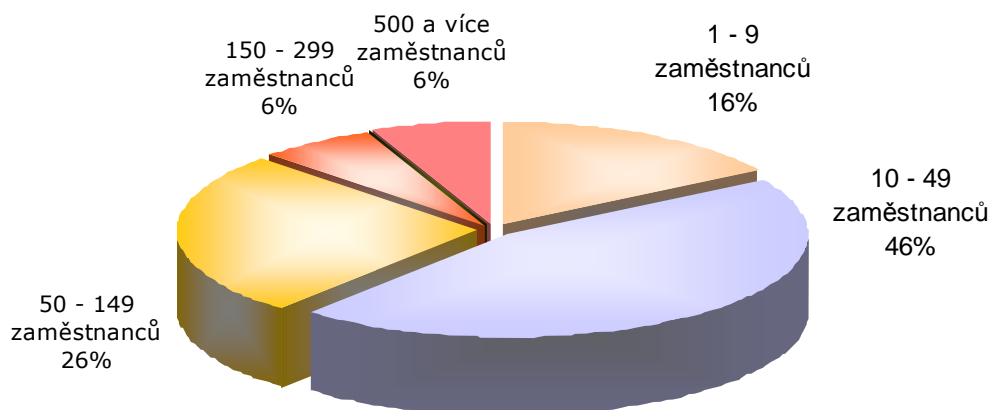

3.4. Struktura podnikatelů podle počtu zaměstnanců

K nejčastější velikosti analyzovaných podnikatelských subjektů dle počtu zaměstnanců patří společnosti s 10 až 49 zaměstnanci (46% subjektů). Druhou nejčastější formou jsou subjekty v podobě mikropodniků¹ (1 až 9 zaměstnanců): 16%, dále subjekty s 50 až 149 zaměstnanci, které tvoří 26%.

Žádný z respondentů nenaplnil rozmezí 300 až 499 zaměstnanců, ale 2 subjekty se řadí mezi zástupce největších podniků: nad 500 zaměstnanců (6%). Oba respondenti s nejvyšším počtem zaměstnanců zajišťují výrobu v oblasti zpracovatelského průmyslu.

Graf č. 1 Struktura dle počtu zaměstnanců

3.5. Právní forma podnikatelských subjektů

Průzkumu se zúčastnilo 29 právnických osob a 2 fyzické osoby. Z 29 právnických osob byla jedna zřízena vyšším územním samosprávným celkem - **krajem**. **Tři** právnické osoby byly zřízeny **zahraničním** subjektem, všechny se angažují v oblasti zpracovatelského průmyslu.

3.6. Management kvality

Zavádění a dodržování norem nebo systémů jako ISO či jiných možností vedoucích ke zlepšování kvality jakosti nebo řízení je jednou z možností zvyšování výkonnosti, efektivnosti nebo zvyšování kvality služeb či výrobků.

53% podnikatelských subjektů v dotazníku uvedlo, že své procesy, postupy a systémy realizuje, monitoruje a kontroluje prostřednictvím certifikátů kvality jako ISO nebo HACCP (zákonem povinná analýza rizik a kritických kontrolních bodů při výrobě potravin nebo ve stravovacích službách).

¹ Pro potřeby ankety je jako mikropodnik vnímán subjekt s méně jak 10 zaměstnanci. Více viz.: http://www.nuov.cz/public/File/periodika_a_publicace/zpravodaj_odborne_vzd_v_zahr/2003/Zp03pVla.pdf

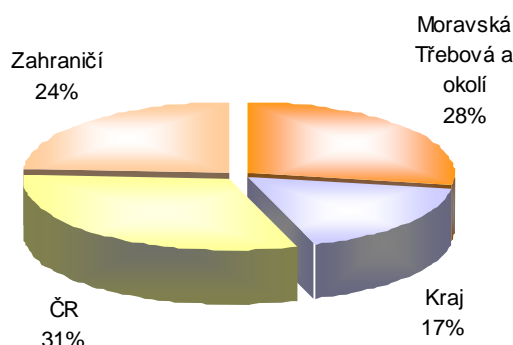

3.7. Lokalizace zákazníků

Struktura zákazníků respondentů je relativně vyvážená. Největší podíl zákazníků mají sídla za území České republiky za hranicemi Pardubického kraje (31% respondentů). Na území Pardubického kraje je zastoupení zákazníků nejnižší (17%). Více jak ¼ zákazníků pochází přímo z Moravské Třebové. Zásadní převahu zákazníků na území analyzovaného města mají především mikropodniky.

Téměř ¼ zákazníků pochází ze zahraničí. Převažující počet zahraničních zákazníků je patrný především u malých podniků (do 50 zaměstnanců) a také společnosti do 150 zaměstnanců. Zahraniční povaha vlastníka společnosti u zkoumaných společností nemá na míru zastoupení zahraničních zákazníků na jejich celkové struktuře žádný vliv.

Graf č. 2 Struktura zákazníků právnických osob dle regionu

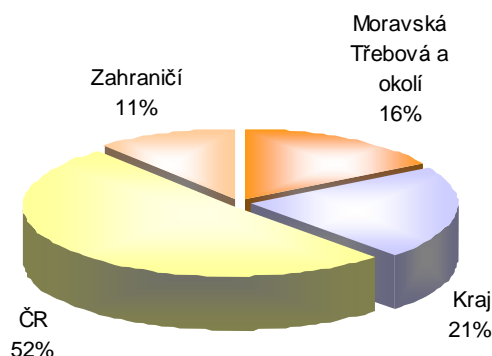

3.8. Lokalizace dodavatelů

Stejně jako v případě zákazníků se většina dodavatelů nachází na území České republiky za hranicemi Pardubického kraje. V případě dodavatelů se však jedná o více jak polovinu (52%). Zásadní podíl dodavatelů z území České republiky mají společnosti bez ohledu na svou velikost.

Významnější podíl na dodavatelích z Pardubického kraje mají menší společnosti do 150 zaměstnanců.

Graf č. 3 Struktura dodavatelů právnických osob dle regionu

3.9. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců

Průměrná mzda v Pardubickém kraji patří k nejnižším v České republice. Pardubický kraj se ze 14 krajů umístil na 12. místě. V roce 2007 činila průměrná mzda v Pardubickém kraji v přepočtu na plně zaměstnané osoby 18 350 Kč oproti celorepublikové úrovni, která v roce 2007 dosáhla výše 21 692 Kč.

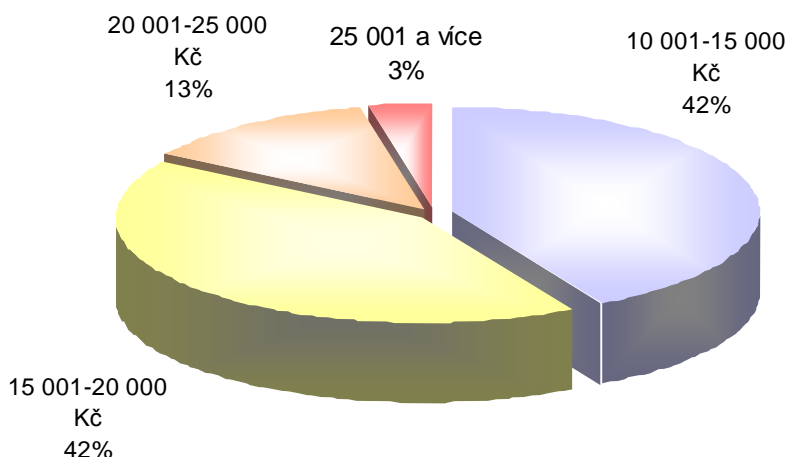

Ve srovnání s ostatními odvětvími se průměrná mzda zpracovatelského průmyslu pohybuje lehce pod úrovní průměrné mzdy v České republice. Ve III. čtvrtletí se jednalo o hodnoty lehce převyšující 21 tis. Kč².

Z oslovených společností žádný subjekt neposkytuje svým zaměstnancům hrubou mzdu přesahující 1,25 násobku minimální hrubé mzdy³. K nejčtenější úrovni průměrné mzdy ve společnosti patří dvě skupiny: 10 tis. až 15 tis. (42% subjektů) a 15 tis. až 20 tis. (42% subjektů).

Pouze 5 společností (16%) nabízí svým zaměstnancům vyšší ohodnocení pohybující se okolo nebo nad průměrem České republiky. 4 subjekty svým zaměstnancům poskytují průměrnou mzdu na úrovni 20 až 25 tis. Kč a 1 subjekt mzdu vyšší než 25 tis. Kč.

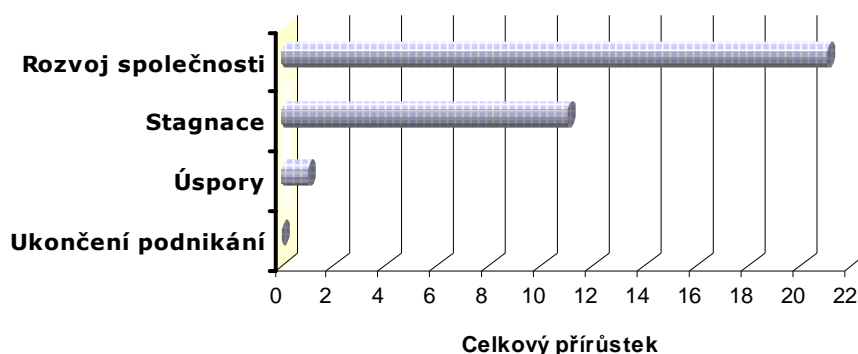
Graf č. 4 Struktura průměrných hrubých mezd

3.10. Očekávaný vývoj v roce 2008

64% respondentů vidí svou budoucnost pozitivně. V roce 2008 předpokládají rozvoj své společnosti.

Graf č. 5 Očekávaný vývoj podnikání v roce 2008

33% respondentů předpokládá, že v roce 2008 dojde ke stagnaci, pouze 1 subjekt očekává zavedení úspor a omezení své činnosti.

Ze všech dotázaných se 1 subjekt vyjádřil, že v roce 2008 plánuje přesunutí sídla společnosti mimo území města.

² Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/ainformace/739F003E5A2D>

³ Minimální hrubá mzda činí od 1. 1. 2007 částku 8 000,- Kč.

4. LIDSKÉ ZDROJE

4.1. Změny v počtu zaměstnanců v uplynulém roce

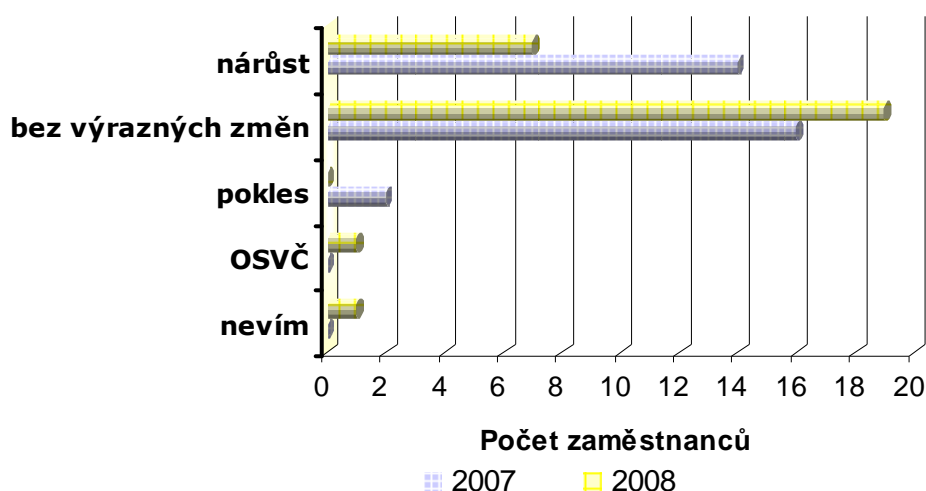
Rok 2007 se nesl bez známky změn v počtu zaměstnanců u 50% subjektů, 44% subjektů se však rozhodlo své personální zdroje posílit. Pouze 2 subjekty se rozhodly svůj stav zaměstnanců snížit.

Oproti výsledkům minulého šetření z roku 2001, kdy se vývoj v počtu zaměstnanců nesl ve znamení poklesu, se jedná o zlepšení situace, což vypovídá o příznivější ekonomické situaci u společností.

V roce 2008 bude 64% subjektů pokračovat ze zvyšování počtu zaměstnanců. Nábor zaměstnanců v roce 2007 bude pravděpodobně u 36% respondentů dostačující i pro rok 2008.

87% subjektů, které nezaznamenaly v roce 2007 výraznější změny v počtu zaměstnanců, předpokládá zachování stejné personální politiky také v roce 2008.

Graf č. 6 Změny v počtu zaměstnanců v roce 2007 a předpoklad roku 2008

4.2. Dostupnost pracovní síly

Míra nezaměstnanosti v Moravské Třebové dosáhla v lednu 2008 úrovně 10,53%, což je sice méně než úroveň správního obvodu Moravskotřebovska (12,46%), ale přesahuje míru nezaměstnanosti jak ve svitavském okrese (8,86%), tak v Pardubickém kraji (5,6%) i celorepublikovou úroveň nezaměstnanosti (6,1%).

Situace v Moravské Třebové je z hlediska dostupnosti pracovní síly v některých oborech značně problematická. Město stále patří k regionům s vyšší mírou nezaměstnanosti, ale na druhou stranu i zde existuje u některých oborů převis poptávky nad nabídkou. Z důvodu vysoké koncentrace strojírenských firem je zájem především o obory jako svářeč nebo operátor CNC strojů, nicméně nabídka lidských sil nezvládá pokrývat reálnou poptávku.

Domněnku, že je obtížné hledat na trhu práce nové zaměstnance, potvrdilo 85% respondentů. Jako hlavní problém respondenti označili nedostatek nabídky kvalifikovaných uchazečů o práci a špatné dopravní spojení do zaměstnání.

Nedostatek uchazečů o práci s potřebnou kvalifikací znamená pro podnikatele ekonomické riziko. Některé větší subjekty proto přistupují aktivně ke svým potencionálním

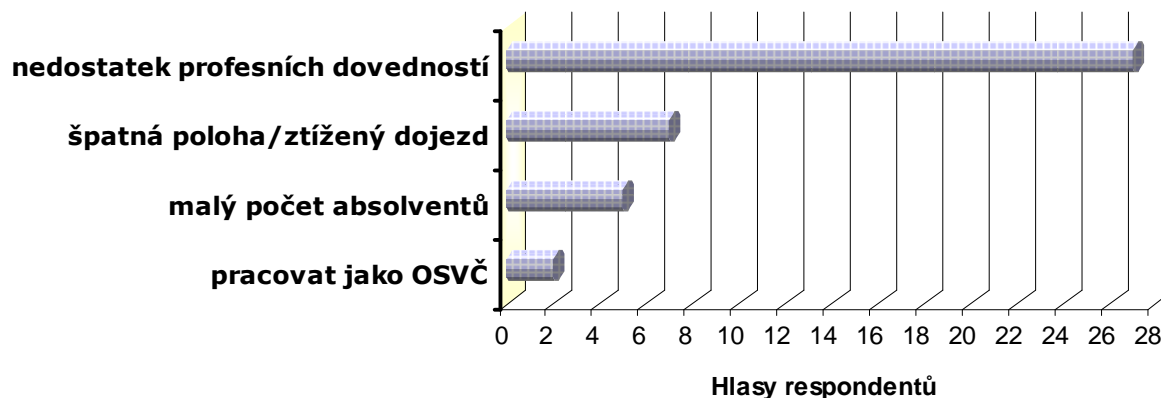

zaměstnancům, např. studentům, především ze Středního odborného učiliště Svitavy, nabízí praxi.

Tato situace je oboustranně výhodná. Studenti získají praktické znalosti a dovednosti. Zaměstnavatel si s vynaložením minimálních finančních nákladů a bez potřeby uzavírání pracovních smluv potencionálního uchazeče otestuje, zhodnotí jeho schopnosti a zaučí ho v místě možného výkonu zaměstnance.

Pro posílení počtu svých zaměstnanců využívá 42% respondentů náboru absolventů.

Graf č. 7 Limity při hledání vhodných zaměstnanců

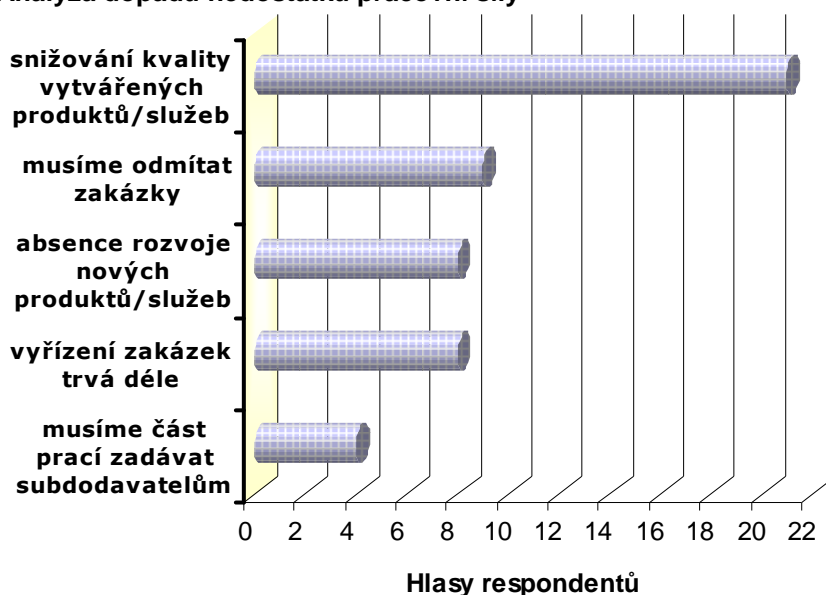

4.3. Důsledek nedostatku kvalifikované pracovní síly

Převís poptávky po pracovní síle nad nabídkou, především v oblasti strojírenských oborů, způsobuje firmám celou řadu problémů. Z analýzy vyplynulo, že nejčastějším projevem nedostatečně kvalifikovaných lidských zdrojů, nebo přímo jejich absence, je snižování kvality poskytovaných služeb nebo nižší kvalita vyráběných produktů.

Dva ze tří subjektů uvádí, že nedostatek odborníků se projevuje také v absenci zdrojů na inovace, na výzkum, zvyšování efektivity, kvality výrobků a služeb spolu s časovými prostoji při vyřizování obchodních zakázek. 9 subjektů dokonce bylo přinuceno některé zakázky přímo odmítnout, neboť by svým závazkům nebyly schopny dostát.

Graf č. 8 Analýza dopadů nedostatku pracovní síly

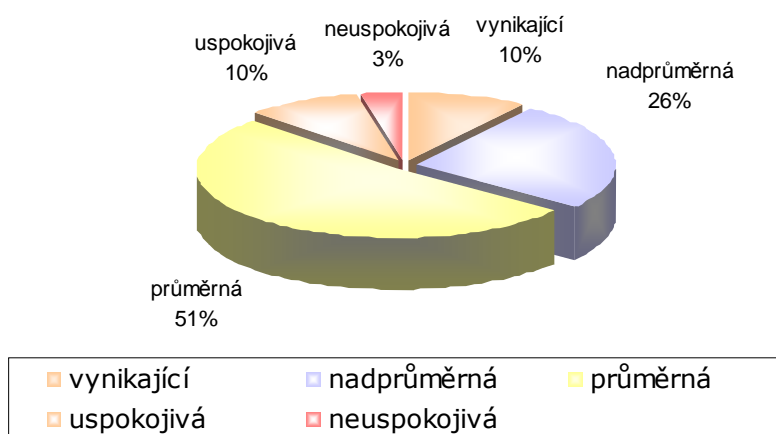

4.4. Hodnocení kvalifikace zaměstnanců

Oslovení zaměstnavatelé hodnotí kvalifikaci svých zaměstnanců z celkového pohledu jako průměrně dobrou (51%). Celá 1/3 zaměstnavatelů vnímá úroveň odbornosti svých zaměstnanců jako velice kvalitní. Oproti výsledkům minulého šetření v roce 2001, kdy svou pracovní sílu označilo jako dobrou nebo výbornou 80% zaměstnavatelů, se situace mírně zlepšila.

Pouze 12% zaměstnavatelů není s kvalitou svých zaměstnanců spokojena. Jako zcela neuspokojivou pracovní sílu vnímá své pracovníky pouze 3% respondentů, což je o dva procentní body méně, než v roce 2001.

Graf č. 9 Hodnocení kvality zaměstnanců

5. PODMÍNKY ROZVOJE PODNIKÁNÍ

Moravská Třebová představuje významné centrum průmyslové výroby s dlouholetou tradicí především v oblasti výroby tkanin. Moravská Třebová je město s významným ekonomickým potenciálem zejména v oblasti zpracovatelského průmyslu a stavebnictví, které postupně nahradilo dřívější prvenství zemědělské výroby.

Pro rozvoj podnikání byla ve městě zpřístupněna podnikatelská zóna včetně inženýrských sítí, která je v současné době zcela zaplněna. Ostatní podnikatelské subjekty využívají většinou nemovitosti, které zůstaly po restrukturalizaci podnikatelské základny v průběhu 90. let 20. století.

Město je napojeno na železniční trať a leží na spojnici významných tras mezi statutárními městy, jako je Olomouc, Hradec Králové a Brno. Lokace města od rozsáhlejších průmyslových center nabízí levnou pracovní sílu s příznivou věkovou strukturou.

Naopak silná koncentrace subjektů téhož zaměření vytváří převis poptávky po kvalifikované pracovní síle v určitých oborech. Vytváří tak lokální nedostatek pracovní síly, bez ohledu na skutečnost, že region patří k místům s vyšší mírou nezaměstnaností, než je úroveň vyšších územních celků, jako je okres, kraj i republika.

5.1. Faktory ovlivňující podnikání

Hlavním cílem průzkumu bylo identifikovat faktory, které dle názorů podnikatelů mají zásadní vliv na úspěšnost podnikání v Moravské Třebové. Respondentům byl předložen výčet faktorů, které měli označovat dle míry důležitosti. Nejvýznamnější faktory tak dostali 1, ty nepodstatné potom 5.

Jako nejdůležitější faktor přímo působící na úroveň podnikání označili respondenti kvalitu pracovních sil, která získala v seznamu jasné prvenství napříč všemi odvětvími. Situace se tak ve srovnání s výsledky průzkumu z roku 2001 příliš nezměnila, tento faktor byl v roce 2001 předběhnout pouze nespokojeností s ekonomickou situací na konci 90. let 20. století.

Další skupina činitelů působící na podnikatelskou činnost je tvořena souborem faktorů jako platná legislativa, počet odběratelů, dopravní dostupnost ke svým dodavatelům i zákazníkům, lokalizace sídla firmy a blízkost souvisejících nebo navazujících procesů a služeb. Nejčastěji respondenti ze zmíněných faktorů přidělovali známku 1 (nejdůležitější faktor) dopravní dostupnosti a regionálnímu umístění společnosti.

Tabulka č. 2 Významnost faktorů ovlivňujících kvalitu podnikatelského prostředí

Které faktory nejvíce ovlivňují podnikání ve městě	Průměr	Četnost
Kvalita pracovních sil	1,87	1
Legislativa, obecně závaz. vyhlášky	2,50	-
Počet zákazníků	2,53	3
Dopravní dostupnost	2,55	1
Tradice, vstupní/návazné služby	2,57	5
Lokalizace v regionu	2,61	1
Vstřícnost veřejné správy	2,77	2
Blízkost dodavatelských služeb	3,06	3
Státní/evropská politika dotací	3,29	3

Jako nejméně významný faktor dosahující podprůměrné hodnocení byla oblast legislativy a obecně závazných vyhlášek, které se buď paušálně vztahují na území celé České republiky

(zákony a normy) anebo do oblasti podnikání významně nezasahují (např. většina obecně závazných vyhlášek).

5.2. Oblasti vyžadující zlepšení

Anketa nabídla respondentům skupinu 11 faktorů, u kterých lze předpokládat jistý vliv na podnikání. Smyslem otázky bylo zjistit činitele, u nichž by podnikatelé mohli mít zájem na zlepšení stávajícího stavu. Respondenti by nejraději uvítali podporu vzniku nových pracovních míst. Tuto odpověď preferovali dva respondenti ze tří. Druhým problémem je míra kupní síly zákazníků, kteří se nejčastěji nachází za hranicemi Pardubického kraje i České republiky. S tímto tématem je spojena problematika stále posilující české koruny především vůči euru, což s sebou zpravidla přináší pokles výnosů z prodeje výrobků do zahraničí.

Další významnou skupinou, u nichž by respondenti uvítali změnu přístupu, je výkon veřejné správy. 44% respondentů by mělo zájem o **vytvoření stejných podmínek** pro všechny podnikatelské subjekty. V tomto smyslu podnikatelé uváděli, že dochází k upřednostňování subjektů bez sídla na území města. S ohledem na dodržování zákona o veřejných zakázkách i interních směrnic je město za účelem dodržení transparentnosti a rovnoprávnosti při překročení stanoveného finančního limitu nuceno vyhlásit veřejnou soutěž.

Základním kritériem vedle kvalifikace se stává hodnocení na základě minimální ceny zakázky bez zvažení sídla zájemce. Veškerá hodnotící kritéria se musí vztahovat k předmětu nabídky tedy k obsahu poskytovaných služeb, dodávek nebo stavebních prací, což místo sídla společnosti není. Tento počín by byl hodnocen ze strany Úřadu pro hospodářskou soutěž jako diskriminační.

Dále by respondenti uvítali **vstřícnost a pochopení ze strany veřejné správy** ve smyslu upozornění na chybu a možnost nápravy bez okamžitého sankcionování (44% subjektů).

O možnosti využití **dotací** se zajímá 44% podnikatelů, kteří mají zájem o vyšší informovanost ohledně možností čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Více jak třetina respondentů by také upřednostnila zlepšení dopravní dostupnosti ke svým zákazníkům i dodavatelům i zlepšila současný stav spolupráce a komunikace s městským úřadem.

Tabulka č. 3 Oblasti vyžadující zlepšení

Oblasti rozvoje	Celkem	Podíl
Podpora vzniku nových pracovních míst	20	62,50%
Kupní síla zákazníků	15	46,88%
Stejně podmínky pro všechny (lobbying, známosti)	14	43,75%
Poradenství namísto pokut	14	43,75%
Informační podpora v dotační politice EU	14	43,75%
Dopravní dostupnost	12	37,50%
Spolupráce mezi podnikateli a úřadem/průzkum potřeb	11	34,38%
Vznik vzdělávacích oborů se zaměřením na Vaši výrobu/poradenské s	9	28,13%
Vhodné a přípravné prostory k podnikání	5	15,63%
Zvýšení počítačové gramotnosti	2	6,25%
Pružnější/vhodnější úřední hodiny na městském úřadu	1	3,13%

Pozn.: Jako základ pro vypočítání podílů je celkový počet odpovídajících respondentů (32 subjektů). Respondenti měli na výběr 0 – 11 odpovědí

Z osobních rozhovorů významných podnikatelských subjektů ve městě vyplynuly další konkrétnější záležitosti vyžadující zlepšení:

1. Dopravní dostupnost

Město Moravská Třebová leží na významné komunikaci R I/35, která spojuje Moravskou Třebovou s Mohelnicí a následně i silničním uzlem v Olomouci, tak v druhém směru na Svitavy a Hradec Králové. Její kapacita je však nedostatečná. Spojení na silnici D1 dálničního typu v Brně přes komunikaci R43 Brno – Svitavy je nejen enormně přetížena, ale také v mnoha místech ve špatném technickém stavu s nebezpečnými úseky.

Podnikatelé proto nedočkavě očekávají mnoho let odkládané zahájení prací na výstavbě R 43 a dobrého napojení Moravské Třebové na D1 v Brně. Zahájení prací lze však očekávat až po roce 2010.

2. Dopravní spoje

Velký podíl zaměstnanců podniků v Moravské Třebové za prací dojíždí. Platný jízdní řád autobusových spojů však neposkytuje možnost dostat se v přiměřený čas do zaměstnání, zejména v ranních nebo večerních hodinách v případě více směnného provozu.

Zaměstnanci jsou tak nuceni dojíždět ráno do zaměstnání s téměř hodinovým předstihem a odpoledne je dostupnost některých lokalit již zcela nemožná.

Častým zmiňovaným nedostatkem je také absence samotné autobusové zastávky v blízkosti podnikatelské zóny, která by umožňovala bezpečný a rychlý přístup do zaměstnání. Pro zvýšení bezpečnosti občanů by bylo vhodné také propojit město a podnikatelskou zónu chodníkem a cyklotrasou.

3. Komunikace města s podnikateli

Městský úřad Moravská Třebová organizuje setkání s podnikateli. Poskytované informace jsou však pro některé respondenty příliš obecné, zpožděné nebo nesouvisející s jejich odvětvovým zaměřením.

4. Nabídka a poptávka pracovních příležitostí

Značným problémem města a jeho podnikatelů je nesoulad nabídky a poptávky po pracovních místech. Aktivnější podnikatelské subjekty si sami zajišťují propagaci svých společností již u studentů středních škol ve Svitavách. Obecně je však pracovníků jako nástrojářů, obráběčů, operátorů CNC strojů velký nedostatek.

Podnikatelé proto musí situaci flexibilně řešit vytvářením vhodných bonusů pro získání nových zaměstnanců ze vzdálenějších lokalit. K tomu je však nutná např. dostatečná nabídka možností ubytování nebo koupě bytů či domů. Plochy připravené pro výstavbu RD však město nemá.

5. Ubytovací a stravovací zařízení

Mnoho respondentů obchoduje se zahraničními partnery, kteří jsou občasnými návštěvníky města. Respondenti upozorňují na nedostatek ubytovacích a stravovacích zařízení s vyšší kvalitou. Na tyto problémy navazuje také omezený okruh možností volnočasových nebo zábavných aktivit ve městě.

5.3. Rozhodující faktory pro podnikání

Zásadní otázkou celého průzkumu je zjistit oblasti nebo témata, které podnikatelské subjekty chápou jako klíčové pro realizaci svého podnikatelského záměru. Jako nejdůležitější oblast vnímaná ¾ respondentů se ukázalo dostatečné množství solventních a loajálních zákazníků a velký výběr dostupných dodavatelů.

Druhou palčivou otázkou, která byla již několikrát zmiňována, je oblast lidských zdrojů. Kvalitní odborná pracovní síla představuje u více jak každého druhého zaměstnavatele zásadní předpoklad úspěšného podnikání, totéž bylo zjištěno již v prvním průzkumu v roce 2001.

Tabulka č. 4 Klíčové faktory rozhodující o úspěchu v podnikání

Rozhodující faktory pro podnikání	Celkem	Podíl
Dostatek odběratelů/zákazníků	24	75,00%
Dostatek kvalifikovaných zaměstnanců	21	65,63%
Dostatek pracovních sil	13	40,63%
Zájem na rozvoji regionu	11	34,38%
Dostatek dodavatelů	8	25,00%
Spolupráce s úřadem	7	21,88%
Dostatek prostor pro podnikání	6	18,75%
Dostupné rekvalifikační služby	5	15,63%
Levné bydlení	4	12,50%
Malá konkurence	4	12,50%
Vhodné a přípravné prostory k podnikání	3	9,38%

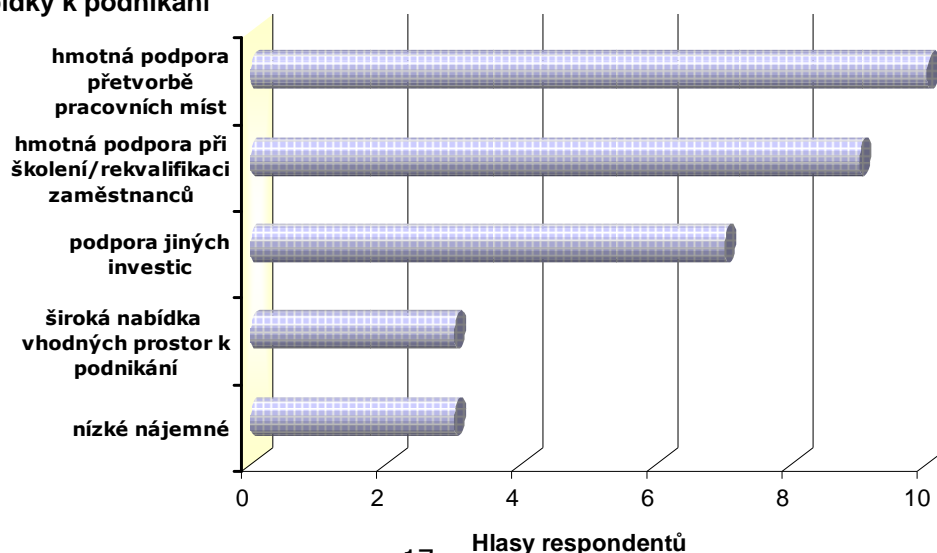
Pozn.: Jako základ pro vypočítání podílů je celkový počet odpovídajících respondentů (32 subjektů). Respondenti měli na výběr 0 – 11 odpovědí.

Třetí kapitolou přímo ovlivňující výsledek hospodaření je zájem podnikatelů o rozvoj celého regionu ve všech směrech. Zlepšení podmínek pro příjemný život v regionu bude lákadlem, které může podporovat mobilitu pracovních sil. Zlepšení dopravního napojení a zvýšení četnosti spojů umožní dojíždět i zaměstnancům ze vzdálenějších míst. Vhodné podmínky k podnikání jsou výzvou pro větší investory, kteří nejenom že vytvoří nová pracovní místa, ale mohou se také stát zákazníky nebo dodavateli stávajících subjektů.

5.4. Pobídky k podnikání

Vzhledem k problematice nedostatku pracovních míst měli respondenti možnost přiřadit své preference jednotlivým pobídkám. Každý podnikatel mohl přiřadit pouze jeden hlas.

Graf č. 10 Pobídky k podnikání

Nejvíce subjektů se rozhodovalo mezi možnostmi hmotné podpory tvorby pracovních míst nebo podpory samotného zaškolení nebo rekvalifikace zaměstnance pro danou pozici. Velice těsně prvenství získala pobídka tvorby samotného pracovního místa (31%).

6. EVROPSKÁ A NÁRODNÍ DOTAČNÍ POLIKA

Rok 2007 představoval vstupní rok do druhé vlny otevřených evropských finančních zdrojů. Období 2007 – 2013 přináší zřejmě poslední možnost pro subjekty veřejné správy, podnikatelské subjekty nebo neziskové organizace získat podporu pro vlastní rozvoj formou dotací z těchto finančních zdrojů.

V rámci období 2007 - 2013 mohou subjekty usilovat o získání přímých dotací na podporu podnikatelských záměrů a projektů. Pro podnikatele je přímo určen Operační program Podnikání a inovace, v rámci kterého 2. ledna 2008 vyhlásilo Ministerstvo průmyslu a obchodu již další kolo výzev. Podpora je ručena především na investice do rozvoje lidských zdrojů, informačních technologií, nemovitostí, podporu zavádění inovací i vyšší intenzity spolupráce mezi podnikatelskými subjekty.

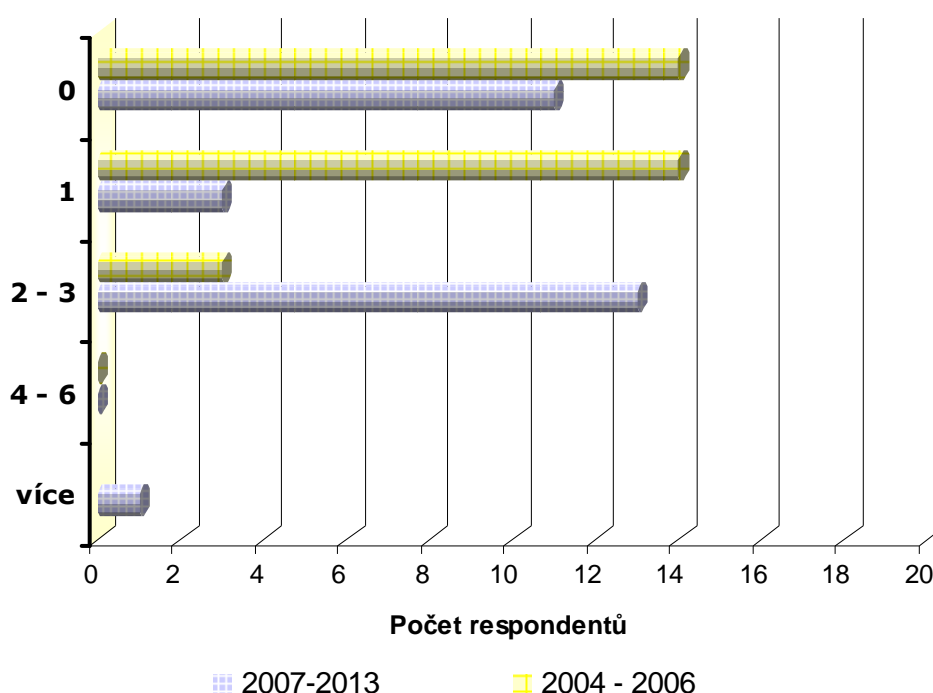
Podle odhadů by se malé a střední podniky měly podílet z 32% na celkovém počtu předložených projektových žádostí, velké společnosti 2%. Společně by pak měli získat 18% z celkového objemu přidělených dotací (750 mld. EUR).

Vedle evropských zdrojů mohou podnikatelé také usilovat o dotace z národních zdrojů, které vypisují jednotlivá ministerstva, ale také kraje nebo města. Podpora mívá podobu záruk za bankovní úvěry, bezúročných úvěrů nebo příspěvků či dotací.

6.1. Monitoring dotační politiky

O možnost získání finanční podpory prostřednictvím národních nebo evropských fondů se zajímá 69% respondentů. Vlastní zkušenosti s přípravou alespoň 1 projektové žádosti (v minulém programovacím období 2004 – 2006) má 45% podnikatelských subjektů. Nejčastěji podnikatelé předkládali 1 projektovou žádost (82% předkladatelů žádostí).

Tabulka č. 5 Četnost projektových žádostí

Ze všech pokusů o získání finanční podporu bylo úspěšných 45% žádostí. Podpora byla zpravidla uznána jednomu projektu, který byl předložen podnikatelským subjektem (ze 14

případů bylo 10 úspěšných). Ve 3 případech subjekty získaly podporu na 2 až 3 projekty, 1 subjekt dokonce získal dotace na více jak 3 projekty.

V současném programovacím období 2007 – 2013 předpokládá iniciovat tvorbu projektové žádosti 61% subjektů, což je víc než za minulé období. Pouze 1 subjekt, který usiloval o dotaci v období 2004 – 2006, ztratil zájem v období 2007 – 2013 se o dotace ucházet. Naopak 4 subjekty, které ponechaly první programovací období bez povšimnutí, se pokusí o štěstí v druhém programovacím období. V tomto období je ze všech subjektů předpokládajících přípravu projektových žádostí 76% připraveno předložit 2 až 3 projektové žádosti.

7. SPOKOJENOST S VÝKONEM VEŘEJNÉ SPRÁVY

Jedním z důležitých faktorů, které vytváří vhodné prostředí pro podnikání je také otevřenost a komunikativnost veřejné správy. Služby státní správy poskytované institucemi jako je finanční úřad nebo správa sociálního zabezpečení do gesce územní samosprávy nespadají a představitelé města na ně nemají vliv.

Kvalita poskytovaných veřejných služeb úředníky Městského úřadu Moravská Třebová, např. rozsah úředních hodin, vstřícnost jednání nebo ochota nalezení řešení k oboustranné spokojenosti však patří k věcem, za které volení zástupci veřejnosti nesou zodpovědnost.

Podnikatelé měli možnost oznámkovat předložený seznam činností nebo skutečností, které spadají do kompetencí územní samosprávy. Číslo 1 vyjadřovalo maximální spokojenost, 5 naopak naprostou nespokojenost.

Nejlepší známkou v hodnotě 1,69 byla ohodnocena vstřícnost a spolupráce úředníků Městského úřadu Moravská Třebová při vyřizování úkonů spadajících do přenesené působnosti města. Druhou nejlepší známkou 1,9 získala ochota úředníků při styku s veřejností při řešení ostatních formalit.

U žádné z předložených nabídek odpovědí nebyla dosažena nejvyšší četnost s hodnotou maximální spokojenost. Nejhorší průměrná známka byla udělena jako 3,11 – spokojenost „Jak - kdy“.

Tabulka č. 6 Spokojenost s výkonem Města a Městského úřadu

Spokojenost s poskytovánými službami	Průměr	Četnost
Vstřícnost a spolupráce úřadu při vyřizování žádostí, povolení (matrika, pasy, průkazy, stavební odb)	1,69	2
Ochota úředníků na úřadě při vyřizování formalit	1,90	2
Přípravné podnikatelské zóny	2,53	2
Propagace regionu	2,63	2
Odkup nemovitostí do vlastnictví FY	2,73	3
Podpora podnikání	2,95	3
Údržba silnic	3,11	3

8. DODATEČNÉ SPECIFICKÉ OTÁZKY

Součástí průzkumu bylo také dalších 5 otázek, které se týkaly tří témat: inzerce v tisku, využití projektu Kongresové centrum a systém nakládání s odpadem ve městě.

Podnikatelé si měli vybrat mezi dvěma typy tiskovin: lokální noviny (Moravskotřebovský zpravodaj) a místní měsíčník vydávaný radnicí (radniční Zpravodaj), kterému by dali přednost při zájmu o inzerci. Výsledkem bylo zjištění, že Moravskotřebovský zpravodaj upřednostnilo 78% respondentů.

Druhou analyzovanou oblastí byl podnikatelský záměr „Kongresové a společenské centrum“, jehož cílem je posílit kvalitní vybavení pro kongresovou turistiku i cestovní ruch a zároveň zrekonstruovat nevyužitý brownfeeld bývalé dětské nemocnice. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit zájem podnikatelů o jeho služby a prostory. Průzkumu se zúčastnilo 12 subjektů. Ostatní subjekty o služby zřejmě neměly zájem.

Největší zájem měli podnikatelé o služby restaurace, čtyřhvězdičkového hotelu a ubytování. Vzhledem k většímu výskytu nadnárodních firem nebo také zahraničních klientů, by rozhodně respondenti uvítali ve městě vznik nových reprezentativních prostor, ale také kvalitní nabídky infrastruktury kongresové turistiky. Restaurační služby by respondenti zpravidla využívali nejčastěji 6x – 12x do roka (36%), 27% by možnosti stravování v hotelu uvítalo 1x – 2x do roka.

Druhou nejpoptávanější službou kongresového centra bylo ubytování. V tomto případě mělo zájem o kvalitní ubytování klientů nebo obchodních partnerů v rozsahu 6x – 12x do roka 45% respondentů. Ostatní respondenti by využívali služeb méně často.

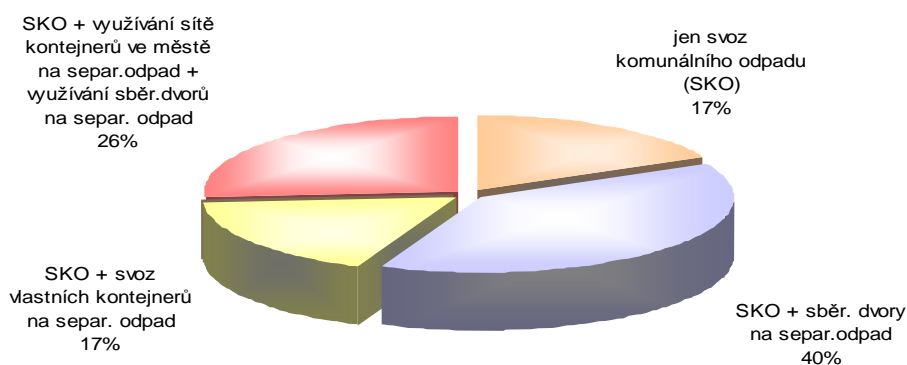
Kongresové centrum by nabízelo 3 varianty prostor: salón pro 30, 150 a 300 míst. Největší zájem byl o nejmenší prostory: 30 míst, které by 55% respondentů (5 z 9) využilo zpravidla 6x – 12x do roka. V ostatních případech by v průměru byl využit 1x – 2x do roka.

O sál pro 150 osob by měli zájem 4 respondenti z celkových 11 odpovídajících podnikatelů, každý však v odlišné časové využitelnosti.

Třetím tématem dotazníkového šetření byl systém likvidace odpadu ve městě. Se stávajícími možnostmi likvidace je spokojeno 83% respondentů, 17% nespokojených subjektů uvádělo nedostatek kontejnerových košů.

Z 23 respondentů, kteří na touto problematiku odpovídali, by 39% nejvíce využívalo systém likvidace odpadu v podobě svozu komunálního odpadu spolu s možností využití sběrného dvora na separovaný odpad, 26% by vedle svozu komunálního odpadu a sběrného dvora rádo navíc využilo i sítě kontejnerů na separovaný odpad ve městě. Zbývající podnikatelské subjekty měly zájem buď pouze o systém svozu komunálního odpadu (17%) nebo svozu komunálního odpadu kombinovaného se svozem vlastních kontejnerů na separovaný odpad.

Graf č. 11 Typy systému likvidace odpadu ve městě

9. ZÁVĚR

Opakovaný průzkum podnikatelského prostředí ve městě Moravská Třebová umožnil poznat současný stav a problémy místních podnikatelských subjektů a jejich srovnání se situací v roce 2001.

Výsledky šetření budou sloužit jako zdroj informací pro formulování návrhových kroků pro řešení identifikovaných nedostatků a potřeb respondentů v podobě konkrétních projektových záměrů. Tyto projektové záměry budou tvořit součást Akčního plánu Strategického plánu rozvoje města Moravská Třebová – vize 2020. Po schválení zastupitelstvem města se tento dokument stává závazným programovým plánem pro budoucí 12ti leté období.

9.1. Charakteristický podnikatel Moravské Třebové

Typický podnikatelský subjekt se sídlem na území města Moravská Třebová je **společnost s ručením omezeným**, která byla založena v roce **1994**. Předmětem její činnosti je výroba a prodej v oblasti zpracovatelského průmyslu.

Co do velikosti podniku se jedná o **malý podnik**, tj. subjekt s **10 až 49 zaměstnanci**, jejichž průměrná měsíční **hrubá mzda** se pohybuje okolo **15 000 Kč**. Lidské zdroje zpravidla pro zaměstnavatele představují průměrnou, spíše lepší odbornou pracovní sílu, kterou byl schopen na trhu práce získat.

Největší podíl **dodavatelů** se nachází za hranicemi Pardubického kraje, ale na území České republiky. V případě **zákazníků** je největší podíl rozložen na území České republiky i za jejími hranicemi. Proto je jedním ze zásadních problémů ovlivňující výsledek hospodaření problém kurzových ztrát způsobených neustálým posilováním koruny vůči euru.

Od roku 2008 očekává **rozvoj** své společnosti, tedy rozšíření svých služeb, rozvoj technologií či inovace ve společnosti, ale bez zapojení dalších jednotek pracovních sil.

Podnikatel zápasí s určitými problémy při hledání nových **zaměstnanců**, hlavním nedostatkem, a to nejen absolventů škol, jsou nedostatečné profesní dovednosti a zkušenosti, které nezdědka vedou ke stagnaci ve vývoji a inovaci výroby a rozšíření služeb. Tyto „nedostatky“ zaměstnanců i jejich průměrnost se snaží odstranit pořádáním či úhradou odborných školení odpovídající jejich pracovnímu zaměření.

Dle jeho názoru podnikání v Moravské Třebové nejvíce ovlivňuje: **kvalita pracovní síly** a její kvalifikace, dostatečný počet zákazníků a odběratelů, existence a rozsah vstupních a návazných služeb, lokalizace v regionu Moravská Třebová a v neposlední řadě legislativa vymezující mantinely podnikání.

Od zástupců územní samosprávy by uvítal jako formu **investiční pobídky** peněžní pomoc především při vzniku nových pracovních míst. Uvítal by transparentní a nediskriminační politiku při vypisování výběrových řízení a shovívavý přístup ze strany **úředníků** spočívající v upozornění na chyby svého konání a ponechání lhůty na opravu bez sankce. Zároveň kladně hodnotí ochotu a vstřícnost úředníků městského úřadu při vyřizování žádostí, povolení či jiných formalit. Příležitost pro zlepšení služeb ze strany města spatřuje především v lepší údržbě silnic.

Podnikatel sleduje národní i evropskou **dotační** politiku. V období 2004 – 2006 neprojevil téměř žádný zájem o tvorbu projektových žádostí a dosud nerealizoval žádný projekt nebo jen jeden, ve druhém programovacím období plánuje přípravu 2 – 3 projektových žádostí.

Pokud by měl podnikatelský subjekt zájem o **inzerce** (především nabídky pracovního místa), upřednostnil by lokální tisk, a to Moravskotřebovský zpravodaj. Je spokojený se současnými

možnostmi **likvidace odpadů** ve městě. Pro vlastní potřeby likvidace odpadu z výroby se mu jako nejvhodnější jeví systém svozu komunálního odpadu a možnosti využití sběrného dvora na separovaný odpad.

Z plánované výstavby **společenského a kongresového centra** by 3-5x ročně využil především služby restaurace pro pořádání školení nebo podnikových rautů a možnost ubytování klientů a obchodních partnerů v místním hotelu.

9.2. Návrhy na zlepšení

Vzhledem k výše zmíněným závěrům je vhodné zvážit následující doporučení:

- Podpořit zvyšování produktivity práce, zavádění inovací a rozšiřování výroby s vyšší přidanou hodnotou a vytváření nových pracovních míst v průmyslových podnicích.
- Stimulovat zvýšení počtu osob samostatně výdělečně činných.
- Přizpůsobit strukturu středního školství reálné struktuře místní poptávky po pracovní síle, zlepšit spolupráci s odbornými školskými zařízeními ve vymezení potřebných studijních oborů, podpořit možnost získávání praxe v místních podnicích.
- Zlepšit bytovou politiku spolu se zkvalitněním služeb a tím zvýšit mobilitu obyvatel.
- Zlepšit komunikaci mezi podnikatelskými subjekty a zastupiteli města, organizovat tematicky zaměřené diskuse, vytvořit systém zasílání informací podnikatelským subjektům.
- Zlepšit situaci v oblasti dopravního spojení: průzkumem identifikovat konkrétní potřeby zaměstnanců (časový horizont, výpadky dopravních spojů, lokality, apod.), navázat dialog s provozovateli dopravních spojů.
- Zajistit lepší dostupnost lokalit s vyšší koncentrací podnikatelských aktivit: napojení na místní komunikace, vybudování chodníků a cyklostezek pro bezpečnější přepravu osob mezi zaměstnáním a bydlištěm.
- Zveřejnit informace existence poptávky po kvalitnějších ubytovacích a stravovacích službách ve městě

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1 Struktura podnikatelských subjektů dle odvětví	7
Tabulka č. 2 Významnost faktorů ovlivňujících kvalitu podnikatelského prostředí	14
Tabulka č. 3 Oblasti vyžadující zlepšení	15
Tabulka č. 4 Klíčové faktory rozhodující o úspěchu v podnikání	17
Tabulka č. 5 Četnost projektových žádostí	19
Tabulka č. 6 Spokojenost s výkonem Města a Městského úřadu	21

Seznam grafů:

Graf č. 1 Struktura ekonomických subjektů dle OKEČ k 1. 1. 2007	4
Graf č. 2 Struktura zákazníků právnických osob dle regionu	9
Graf č. 3 Struktura dodavatelů právnických osob dle regionu	9
Graf č. 4 Struktura průměrných hrubých mezd	10
Graf č. 5 Očekávaný vývoj podnikání v roce 2008	10
Graf č. 6 Změny v počtu zaměstnanců v roce 2007 a předpoklad roku 2008	11
Graf č. 7 Limity při hledání vhodných zaměstnanců	12
Graf č. 8 Analýza dopadů nedostatku pracovní síly	12
Graf č. 9 Hodnocení kvality zaměstnanců	13
Graf č. 10 Pobídky k podnikání	17
Graf č. 11 Typy systému likvidace odpadu ve městě	22